

PIRKANMAAN HYVINVOINTIALUEEN PALVELUVERKKOUUDISTUS - ONKO IHMINEN TÄRKEINTÄ MYÖS JUUPAJOELLA?

Juupajoen kunta vastustaa Juupajoen terveysaseman sekä muiden Ylä-Pirkanmaan toimipisteiden lakkauttamista.

Hyvinvointialueiden toiminnan alettua 1.1.2023 tuli pian selväksi, että Pirkanmaan sosiaali- ja terveyspalveluja tulee monimuotoistaa ja yhteensovittaa. Lähtökohtana on ollut monikanavainen palveluverkko, jossa palvelut jakautuvat ns. kivijalkapalveluihin, liikkuviin palveluihin sekä digipalveluihin. Hyvinvointialueen tavoitteena on muuttaa painopistettä digipalveluiden käyttöön.

Palveluverkkouudistuksen sisältö

Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston hyväksyi 14.8.2023 § 69 palveluverkon kehittämisen periaatteet. Keskiviikkona 16.8.2023 julkaistun hyvinvointialueen aluehallituksen esityslistan liitteenä oli laaja selvitys palveluverkon tulevista muutoksista. Kunnat saivat vasta tällöin tietoonsa lähes 300-sivuisen esityksen palveluverkon suunnitelluista muutoksista. Sidosryhmillä ei ollut käytännössä lainkaan aikaa reagoida ennen aluehallituksen seuraavaa kokousta 21.8.2023.

Vastaanottopalveluiden sekä työikäisten sosiaalipalveluiden tulevaisuuden palveluverkon osalta uudistuksessa esitetään, että vastaanottopalveluissa on käytössä 21 toimipistettä nykyisen 40 toimipisteen sijaan ja työikäisten sosiaalipalveluissa 13 toimipistettä nykyisen 23 toimipisteen sijaan. Palveluverkkosuunnitelman mukaan työikäisten sosiaalipalvelut sijoittuisivat samoihin toimipisteisiin vastaanottopalveluiden kanssa yhtä toimipistettä lukuun ottamatta.

Palveluverkon kehittämisen periaatteiden mukaisesti yksittäisten sote-asemien toiminnan kannalta ihanteellisena väestömääränä pidetään noin 20 000–30 000 asukasta. Kaikkialla Pirkanmaan hyvinvointialueella ei kuitenkaan tätä väestömäärää tavoitella, vaan tällöin palvelujen saavutettavuus on otettava huomioon. Ehtona toimipisteverkon tiivistämiselle ovat toimivat muut palvelukanavat eli liikkuvat palvelut ja digitaaliset palvelut.

Toiminta tällä hetkellä

Tällä hetkellä Juupajoen sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat kiinteässä yhteistyössä Juupajoen toimipisteissä ja Mänttä-Vilppulan kaupungin toimipisteissä. Palvelut on toteutettu saavutettavuuden ja asiakaslähtöisyyden periaatteiden mukaan. Kuntalaiset ovat olleet tyytyväisiä palveluihin. Kiirevastaanoton palvelut tarjotaan Mänttä-Vilppulassa. Lähin vuodeosasto on Mänttä-Vilppulassa.

Palveluverkkouudistuksessa kaikki Juupajoen kivijalkapalvelut tultaisiin siirtämään nykytilanteeseen verrattuna toisiin kuntiin. Jatkossa sosiaalipalveluita tarjottaisiin mahdollisesti Ruovedellä ja terveystalv palveluita Mänttä-Vilppulassa pois lukien kiirevastaanotto toiminta. Lähin kiirevastaanotto palveluita tarjoava yksikkö olisi tulevaisuudessa Tampereen Hatanpää, noin 60 kilometrin päässä Juupajoelta. Lähin vuodeosasto olisi Kangasalla.

Lisäksi Juupajoen laboratoripalvelut on parhaillaan suljettuina toistaiseksi, kun palveluverkkoselvityksessä on yhtenä selvitettävänä asiana Fimlabin tarjoamat palvelut. On valitettavaa, että ennen virallisia päätöksiä on aloitettu palveluiden karsinta tiedottamatta asiasta avoimesti.

Huomiot suunnitelman sisällöstä

Konkreettista palveluverkon supistamisesta aiheutuvien vaikutusten arviointia ei ole tehty riittävässä laajuudessa. Minkä tahansa muutoshankkeen yksi kulmakivi eli kustannusvaikutusten arviointi puuttuu, vaikka palveluverkkouudistusta perustellaan nimenomaan kustannussäästöillä. Monet Ylä-Pirkanmaan selvitettävät toimipisteet ovat käyttökunnoltaan hyviä.

Juupajokelaisten ikärakenne ei kerro koko totuutta palvelutarpeesta. Huomioimatta on jätetty myös se, että maantieteellinen etäisyys ei korreloi saavutettavuuden kanssa. Juupajoelta on käytännössä mahdotonta kulkea julkisilla liikennevälineillä Ruoveden suuntaan. Julkisen liikenteen harvojen kulkuyhteyksien vuoksi liikkuminen Oriveden tai Mänttä-Vilppulan suuntaan ei myöskään ole sujuvaa. Palveluun hakeutuva kuntalainen saattaisi joutua käyttämään aamuiseen laboratorikäyntiinsä puoli vuorokautta. Juupajoella pelkästään pääsy junaseisakkeelle tai bussipysäkille kuntakeskuksen Korkeakosken ulkopuolelta voi olla haasteellista.

On odotettavissa, että yhden palveluverkon osa-alueen muutokset vaikuttavat jatkossa myös muihin palveluverkon osa-alueisiin Juupajoella. Mikäli palveluverkosta poistetaan esimerkiksi lääkärin vastaanotto palvelut, on todennäköisesti seuraavana vuorossa terveydenhoitajan, neuvolan ja kuntoutuksen palvelut. Nämä puolestaan vaikuttavat esimerkiksi vanhusten asumispalveluiden toteuttamiseen.

Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelulupauksen mukaan

- palveluverkon suunnittelussa huomioidaan monialainen yhteistyö kuntien, YTA- alueen sekä yliopistollisten ja muiden hyvinvointialueiden kanssa
- kaikille Pirkanmaan alueen asukkaille tarjotaan saavutettavuudeltaan hyvät palvelut
- asiakkaan usein ja toistuvasti tarvitsemat palvelut tuotetaan lähipalveluina, esimerkiksi kotiin annettavat palvelut.

Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelulupaus ei tällä valmisteluprosessilla ja suunnitelmalla toteudu. Kuntia ei ole kuultu esityksen valmistelussa, asukkaille suunnatut tilaisuudet eivät korvaa organisaatioiden välistä yhteistyötä. Korvaavien palveluiden paikallisista mahdollisuuksista ei ole keskusteltu kuntien kanssa. Palveluverkon mahdollisesti supistuessa ratkaisevan tärkeiksi muuttuvista liikkuvista tai digitaalisista palveluista ei ole

annettu kunnille konkreettista tietoa. Näiden palveluiden toimivuus välittömästi palveluverkon mahdollisen supistumisen jälkeen on kriittistä palveluiden ja hoidon jatkuvuuden kannalta.

Vastaanotto- ja sosiaalipalvelut eivät sijoittuisi suunnitelman toteutuessa Ylä-Pirkanmaalla samoihin tiloihin, jotta monipalveluasiakkaan palvelutarpeisiin voitaisiin vastata joustavasti, moniammatillisesti ja yhteistyötä hyödyntäen. Palveluiden integraatio on kuitenkin ollut koko sote-uudistuksen keskeinen tavoite.

Palveluverkon esitetyt muutokset luovat synkän tulevaisuuskuvan Juupajoelle ja monille Pirkanmaan reuna-alueiden kunnille. Elinvoimavaikutukset ovat erittäin suuret, työpaikkoja tulee katoamaan kunnista, samoin asukkaita. Toteutuessaan esitetyn mukaisena uudistus saattaa tarkoittaa kuoliniskua Juupajoelle ja Ylä-Pirkanmaan kunnille.

Sote-uudistus on samalla myös kuntauudistus, mutta se ei saa olla yksipuolinen. Asukkaat ovat kunnalle ja hyvinvointialueelle yhteisiä.

Juupajoella 29. elokuuta 2023,

Juupajoen kunnanhallitus